

Zelfrijdende maaidorsmachine CLAEYS.

(Foto Werkhuizen Leon Claeys, Zedelgem).

J. VANDEWALLE.
lid W.E.R.

Landbouwmachines

Ook zij die slechts zelden op het traject Brugge-Kortrijk per trein reizen zullen reeds bemerk hebben dat bij het station te Zedelgem naast de werkhuizen Leon Claeys steeds tientallen grote dorsmachines staan, in gele kleur.

Het tweede bedrijfsbezoek voor de lezers van dit tijdschrift brachten wij aan de firma Leon Claeys te Zedelgem. Wij werden er ontvangen door dhr. directeur-generaal G. Demol wiens talrijke inlichtingen het opstellen van dit artikel mogelijk maakten.

West-Vlaanderen slaat op het gebied van de konstruktie van landbouwmachines een zeer goed figuur in ons land. Waar deze nijverheid in 1958 in het Rijk ongeveer 2.300 werklieden telde, bedroeg het aandeel van West-Vlaanderen daarin 1.200, dit is iets meer dan de helft. In onze provincie vertegenwoordigde deze nijverheid 0,7 % van het totaal aantal arbeiders en bedienden en één tiende van de in de metaalnijverheid tewerkgestelde arbeiders (*).

De reeks machines en benodigdheden welke in West-Vlaanderen worden vervaardigd, is uitgebreid. Zij omvat de sproeiers en hopplukmachines (Allaeyts, Poperinge); de vlasslijtmachines en andere vlamsmachines (Union Desselgem, Depoortere Beveren-Leie, Leterme Ieper); aardappelrooiers (Stevens Ieper, Decloedt Veldegem); bietenrooiers (Decloedt Veldegem, Leterme Ieper) en last but not least de maaidorsmachines van de firma Leon Claeys te Zedelgem.

DE FIRMA LEON CLAEYS

Deze firma telt op dit ogenblik 920 arbeiders en 60 bedienden. Zij laat dus de andere Westvlaamse bedrijven in de sektor van de landbouwmachines zeer ver achter zich. Zij werd in 1906 opgericht door de thans nog levende stichter Leon Claeys (**).

De tewerkstelling bij de firma Leon Claeys

te Zedelgem, bouwers van pikdorsmachines, ontwikkelde zich als volgt:

1954 :	175 arbeiders
1955 :	207 »
1956 :	371 »
1957 :	645 »
1958 :	717 »

Het bedrijf is gegroeid uit een smidse waarvan thans nog in een hoek van het groot gebouwencomplex een paar muren en het open haardvuur zijn overgebleven. De bedrijfsleiding hoopt ooit de tijd te vinden om in het oudste deel van het bedrijf een bedrijfsmuseum in te richten met wat rest van de gereedschappen en herinneringen uit de pionierstijd van de firma.

Van bij de aanvang werd landbouwmate-

WESTVLAANSE BEDRIJVEN

rijdende maaidorsmachine betekent een verdoorgedreven specializatie. Zij is alleen mogelijk in het kader van een markt welke veel ruimer is dan België. Per dag verlaten thans 7 maaidorsmachines het bedrijf.

Op dit ogenblik wordt 80 % van de produktie uitgevoerd. Europa vertegenwoordigt daarin het leeuwenandeel. Omstandigheden welke het groot aandeel van de Europese landen in de uitvoer verklaren zijn: het feit dat de meeste Europese landen per

De konstruktie van achines in West-Vlaanderen

riaal vervaardigd. Tot in 1948 was het belangrijkste produkt de terplaatse werkende dorsmachine. Vanaf dit jaar werden getrokken dorsmachines geproduceerd. In 1952 volgde de bouw van de zelfrijdende maaidorsmachine. Het is deze specializatie welke de grote groei van de firma Claeys met zich gebracht heeft. In 1952 bedroeg de totale tewerkstelling 250 personen. In de zeven daaropvolgende jaren is het aantal werknemers verviervoudigd.

1952 is een uiterst belangrijke datum in de geschiedenis van dit Westvlaams bedrijf. De beslissing zich toe te leggen op de zelf-

spoor te bereiken zijn wat een beperking van de vervoerkosten meebrengt. Wanneer daarentegen machines naar overzeese landen moeten verstuurd worden per boot, dan vergt dit vervoer een kostelijke verpakking.

Verder is daar het niet te veronachtzamen feit dat de betaling doorgaans veel vlotter geschiedt in de meeste Europese landen. In de landen van het Midden-Oosten en Zuid-Amerika gaat de betaling door het gebrek aan vreemde deviezen met grote moeilijkheden gepaard. Voor het Midden-Oosten zijn daar als bijkomende moeilijkheden de onzekere politieke toestand en de ongun-

(*) G. Demol « La construction de machines agricoles » - l'Echo de la Bourse, 10 février 1959.

(**) De familie Claeys uit Zedelgem heeft een grote bijdrage geleverd voor de uitbreiding van de tewerkstelling in het door werkloosheid getroffen Midden-West-Vlaanderen. Naast de reeds vernoemde Leon Claeys moet vermeld zijn broer Alidor welke omstreeks dezelfde tijd een gespecialiseerde gieterij oprichtte. De overige drie broers bouwden het Flandria-bedrijf op dat vooral bekend is om de produktie van fietsen en motorfietsen. In 1955 werd dit bedrijf gesplitst in « Flandria » en « Superia », elk met een nevenbedrijf, het ene te Zwevezele (motoren) en het andere te Lichtervelde (buizen, aluminium profielen).

stige klimaatsomstandigheden in de laatste jaren.

Van de buitenlandse markten is Frankrijk de belangrijkste gevolgd door Groot-Brittannië, Italië, Spanje, Portugal, Duitsland, Griekenland, Ierland. In de Middellandse Zeegebieden wordt de maaidorsmachine geleverd voor de maïs- en de rijstogst. Dit eist het aanbrengen van een speciale uitrusting. Voor de rijstogst bv. wordt de machine niet gemonteerd op rubberbanden maar op rupsen welke het werken toelaat op de moeilijkste terreinen.

Dhr. Demol vertelde ons hoe de firma Leon Claeys de economische toestand in Frankrijk van zeer dichtbij volgt. Moest dit land bij de aangekondigde verhoging van de liberalisatie van de invoer ook de maaidorsmachine voor import vrijgeven, dan zou het mogelijk zijn de produktie met ongeveer 25 % te verhogen en zou de tewerkstelling in belangrijke mate kunnen uitgebreid worden.

De verwezenlijking van de Euromarkt is voor het bedrijf van levensbelang. Gezien een belangrijke uitvoer plaats vindt naar Engeland, Ierland, Denemarken en Portugal heeft de firma Claeys groot belang bij de verwezenlijking van een zo ruim mogelijke Europese vrijhandelszone. Wanneer deze vrijhandelszone werkelijkheid wordt, dan mag gerekend worden op een blijvende verruiming van de tewerkstelling en de produktie. De te Zedelgem geproduceerde machines zijn competitief tegenover de concurrentie van grote concern's. Dit is dus een Westvlaams bedrijf dat zeker niet vreest voor het ontstaan van een grote Europese markt maar op de totstandkoming van deze ruime markt rekt om uit te breiden en nog een hoger vlucht te nemen.

Een idee van de mogelijkheden van de Europese markt biedt ons de hiernavolgende tabel waar voor een aantal Europese landen de dichtheid van de beschikbare maaidorsmachines is aangegeven.

Aantal hektaren graangewassen per
maaidorsmachine in enkele Europese landen.
(toestand op einde 1957)

Engeland	1 op	90 ha
Oostenrijk	1 op	160 ha
Nederland	1 op	192 ha
Duitsland	1 op	220 ha
Frankrijk	1 op	244 ha
België	1 op	309 ha
Denemarken	1 op	314 ha

Zwitserland	1 op	500 ha
Griekenland	1 op	1.000 ha
Italië	1 op	2.240 ha

Bron: Het reeds geciteerd artikel van dhr. G. Demol.

Bij de beoordeling van deze cijfers mag niet vergeten worden dat zij alleen betrekking hebben op de graangewassen. De rijst- en de maïsvelden welke in het Middellands Zeegebied belangrijker zijn dan de graanvelden werden in de vergelijking niet opgenomen. Verder werd rekening gehouden met de getrokken en de zelfrijdende maaidorsmachines. In de komende jaren mag verwacht worden dat de zelfrijdende maaidorsmachines meer en meer de getrokken machines zullen overvleugelen.

Zoals uit de tabel blijkt is Italië een markt die vatbaar is voor een enorme expansie. De firma Claeys verwacht veel van de voortschrijdende industrialisatie in dit land en haar aandacht gaat thans reeds niet alleen naar het schiereiland maar ook naar de eilanden Sicilië en Sardinië. De industrialisatie zal mede brengen dat de verplichting voor de grote landbouwbedrijven om een bepaald aantal arbeiders in dienst te houden zal opgeheven worden.

Zijn de buitenlandse markten van zo groot gewicht, ook de Belgische markt is niet te verwaarlozen vermits de nationale markt circa 20 % van de produktie afneemt. In België neemt de firma Claeys de service na de verkoop voor eigen rekening. Tijdens de augustusperiode, wanneer de grote maaidorsmachines midden de graanvelden bedrijvig zijn, bezoeken de ploegen technici alle klanten. Als ergens een machine defekt is dan wordt vanuit Zedelgem de dichtstbijge ploeg telefonisch opgeroepen en ter plaatse gestuurd om de grote gele machine te depanneren. De servicewagens zijn thans dag en nacht op de baan want de oogst kan niet wachten. De firma hecht bijzonder belang aan deze dienst omdat dit van aard is de klanten aan het bedrijf te hechten.

Een moeilijkheid waarmee het bedrijf heeft af te rekenen, is het duidelijk seizoenkarakter van de vraag. De maaidorsmachines worden geleverd in de periode gaande van april tot einde juni. Om de stabiliteit in de tewerkstelling te verhogen worden de montagewerkzaamheden verricht tijdens de vermelde leveringsperiode. Tijdens de winter wordt gewerkt aan de produktie van de afzonderlijke stukken. Inspanningen worden gedaan om de leveringsperiode uit te brei-

den. Zo wordt de vroege verkoop aangewakkerd door het verlenen van een bijzondere korting voor wie aankoopt vóór het aanbreken van de gewone leverings-termijn.

Het systeem van de voorverkoop kent sukses in Engeland en Frankrijk maar in ons land vlot dit niet. Is het weinig vooruitziend karakter van de Belg daar schuld aan? Een ander middel om het seizoenkarakter te bestrijden is het stimuleren van de verkoop naar deze landen waar de oogst plaatsvindt tijdens een andere periode dan bij ons. Dit is het geval voor de maïs- en de rijstogst in de landen rond de Middellandse Zee. Beide produkten worden in oktober geoogst. Ook zijn de leveringen naar Zuid-Afrika en de landen van Zuid-Amerika welkom met het oog op het milderen van de seizoenbedrijvigheid.

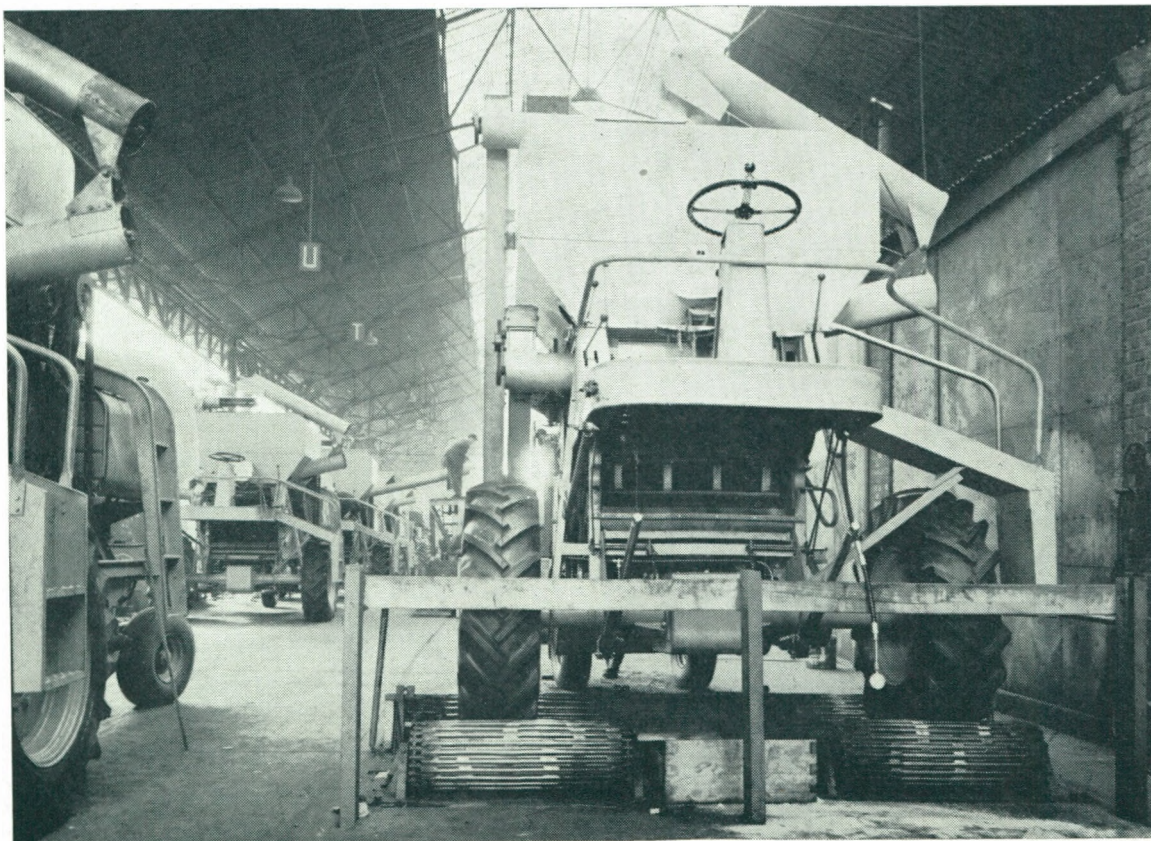
Ons bezoek aan de firma Claeys hebben wij besloten met een rondgang in de fabrieksgebouwen. De bebouwde bedrijfsop-

pervlakte bedraagt 5 ha $\frac{1}{2}$. Twee montagekettingen zijn in de drukke periode in werking. Het volgen van een dergelijke ketting is bijzonder interessant omdat de bezoeker op deze wijze de maaidorsmachine ziet groeien van het metalen geraamte tot de rijdende machine; de machine wordt nadien getest op een rollenstelsel.

In de ene montagehalle waar wij voorbijkwamen waren werklieden een betonnen vloer aan het leggen terwijl op enkele passen afstand andere werklieden de machines afwerkten. De drang naar uitbreiding van de bedrijfsruimte had zich zo sterk doen gevoelen dat enkele maanden terug machines in open lucht werden gemonteerd. Achteraf werd dan boven de nieuwe montageketting een dak gelegd. De nieuwste halle welke aan de fabriek zal toegevoegd worden en waarvan thans reeds de peilers zijn aangebracht zal eerst volledig worden opgetrokken vooraleer in gebruik te worden genomen. Vanaf februari 1960 hoopt de

De rijdende machine wordt getest op het rollenstelsel.

(Foto Werkhuzen Leon Claeys, Zedelgem).

Hopplukmachine ALLAEYS.

(Foto Konstruktiewerkhuizen Allaey's, Poperinge).

bedrijfsleiding de nieuwe hall te kunnen in gebruik nemen.

Behalve de rubberbanden, de motor en enkele kleine stukken als de kogellagers, worden alle onderdelen van de maaidorsmachine te Zedelgem in het bedrijf vervaardigd. Iedereen zal begrijpen dat daartoe een zeer ruim machinepark nodig is.

De maaidorsmachine Claeys is een Westvlaams produkt dat een zeer goede kans maakt in de komende Europese markt.

DE FIRMA ALLAIEYS TE POPERINGE

Deze firma uit de hoppelstreek van West-Vlaanderen heeft de laatste jaren bekendheid verworven met de produktie van een hopplukmachine welke het mechanisch plukken van de hop heeft mogelijk gemaakt. Deze machine welke in 1954-55 op punt werd gesteld, brengt een oplossing voor het steeds moeilijker wordend probleem van het vinden van arbeidskrachten voor de hoppepluk. Een beeld van de arbeidsbesparing biedt ons het feit dat 1 hopplukmachine welke door 12 personen bediend wordt minstens 100 handplukkers vervangt.

Nadat in 1955 drie machines de konstruk-

tiewerkhuizen Allaey's verlieten, nam de produktie in de daaropvolgende jaren op de volgende wijze toe :

1956 :	3 machines	
1957 :	21	»
1958 :	40	»
1959 :	67	» (schatting)

De tewerkstelling in het bedrijf is gestegen van 9 personen in 1956 tot 50 op dit ogenblik. In een gewest met geringe industriële ontwikkeling is dit thans een van de voornaamste bedrijven van Poperinge geworden.

Sinds twee jaren vormt de hopplukmachine het zwaartepunt van de produktie. Sinds geruime tijd worden in dit bedrijf tevens sproeipompen en sproeitruktoeren vervaardigd.

Het buitenland is de voornaamste afnemer van de hopplukmachines. Van de 67 machines welke dit jaar de werkhuizen zullen verlaten zullen er 55 hun weg vinden naar het buitenland. De belangrijkste afnemers zijn Frankrijk en Duitsland. De firma Allaey's heeft dus dit gemeen met de firma Claeys dat zij vooral voor de export werkt en dus alle belang heeft bij de totstandkoming van de Europese Economische Gemeenschap.